

ցնծութիւն», որի մէջ հեղինակը ներբողում է զբքերը որպէս հարսի (եկեղեցի) զարդարանքի մասեր, թուելով նրանց անուներն ու գործածութեան տեղը:

Խընդա խորանդ լուսոյ, խորհրդարանդ Աստուծոյ
Ընկալ զընծայս խորհրդո՞ զգիրս աւրինաց հաւատոյ:

Այս քեզ շարոց մարզարտոյ եւ զումարտակ քում
զըլխոյ .
Նոյն մեհեւանդ քում անթոյ եւ բաղկալար դաս-
տակոյ .

Սա մատանի քում կընքոյ եւ զինդ զեղոյ ականջոյ,
Սա տարի գաւտոյ քոյդ միջոյ եւ շաղբ հերաց քում
հիւսոյ .

Ոսկի խնձոր խաղալոյ եւ վարդ ծոցոյդ յարակայ :
Իսկ այս կտակ նոր ուխտի, ներկեալ արեամբ
Յիսուսի,
Սա դամոսնկի քում զլիսի եւ Սարասիսի ճա-
կատի .

Ձառքաշ խիլայ վերն յարկի բեհեզ հաշազ
պարփակի .
Հանդերձ նոսիճ հալուզի եւ պարեզաւտ շուշ-
թարի :
Սա զարդ անձինդ զովելի բիւրապատիկ խի-
լայի .
Որ աւրըստաւուր փոփոխի ըստ խորհրդ-
դեան քում տանի,
Երկըրպագեալ խիլայտըւին, որ զայ առ քեզ
հեզաբար (*):

Միւս գանձը «Մին միածին հաւր որդի» նուիրուած է նորակերտ պատկերների օրհնութեան, որի մէջ տեղեկութիւն կայ որմանկարչութեան եւ պատկերագրութեան մասին: Առաջին հերթին Յիսուսի եւ Աստուածածնի պատկերները, որոնց նախատիպը առաքեալների ձեռքով բերուած է Հայաստան, ապա Մանուէլի պատկերը, երկու կողմից Միքայէլ եւ Գարբիէլ հրեշտակագետներով, ի վերջոյ բոլոր սուրբերն ու արդարները

Նըկարագրեալք ի դեղոց յեկեղեցիս արդարոց
Այլ եւ ի տիպ տախտակաց կենդանագրեալ նա-
զաշաց :

Մխիթարի կեանքն ու գործունէութիւնը ամփոփելու համար մեզ կը մնայ յիշել եւ նորա առանձնու-

թեան քարայրի շինութիւնն ու ժայռի վերայ փորած արձանագրութիւնը (պատկ. 164). այդտեղ նա յայտնում է, որ շինել է այդ անապատը իբրև տեղի անդրադառնալի և ընթերցման. խնդրում է յիշել «զիշխանն մեր Պռաւշ եւ զաւրհնել զաւակս նորա»: Թուական նշանակում է ՁԼԸ, որ ըստ Մխիթարի հաշուի հաւասար է Քրիստոսի 1291 թուին, տառերի գիւտի ՊԿԹ տարուան, սկիզբը հաշուելով 423 թուականից, հայոց եկեղեցու հաստատութեան կամ լուսաւորչի ՁՁԵ, սկիզբը հաշուելով 307 թուրը, և Ադամի 6439 թուին, ստեղծագործութիւնն ընդունելով 5198 տարի առաջ

Պատկեր 165.

Քրիստոսից, Սարկաւազաղիը կամ Փոքր թուականի ՄՁ (= 206) թուին, իւր կեանքի 67^{րդ} տարին: Այս թուականագրութիւնը համեմատ է իւր ժամանակագրութեան (*): Քարայրը գտնուում է վանքի պարսպից դուրս, գէպի արեւմուտք լերան գոգում, գեղեցիկ տեսարանով դէպի Ազատ գետը եւ դիմացի լեռնալանջերը:

Մխիթարի կրտսեր ժամանակակիցն էր Սարգիս կուսակրօն քահանան «ի մեծահոգակ սբ. ուխտէն Այրիվանաց», որ ստացել է մի աղօթմամտոյց (Սաղմոսարան) Հաւուց Թառի Գրիգորի գրչութեամբ. «Ի թվ. ՁԽԷ (= 1298), յիշատակ իւրն եւ աշակերտաց իւրոց

(*) Մեր Մխիթար Այրիվանեցի. 7-8:

(*) Մոսկուայի հրատ. եր. 47, 16, 42, 60: